

Sygn. akt I CNP 44/10

POSTANOWIENIE

Dnia 4 marca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Marta Romańska

w sprawie skargi D. K. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 5 czerwca 2008 r., wydanego w sprawie

z powództwa „P.” Spółki z o.o. z siedzibą w W.

przeciwko D. K.

o nakazanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 4 marca 2011 r.,

**odrzuca skargę; oddala wniosek strony powodowej
o zasądzenie od skarżącego na jej rzecz kosztów postępowania
wywołanego skargą.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z 5 czerwca 2008 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanego D. K. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z 30 października 2007 r., uwzględniającego powództwo strony powodowej „P.” Spółka z o.o. z siedzibą w W. Wyrokiem Sądu pierwszej instancji nakazano pozwanemu m.in.:

- zaprzestania produkowania i wprowadzania do obrotu określonej bliżej w tym wyroku blachodachówki;
- usunięcie skutków produkowania i wprowadzania do obrotu wskazanej blachodachówki;
- przeproszenie strony powodowej – w określonej bliżej tym wyrokiem formie i terminie – w związku bezprawnym produkowaniem i wprowadzaniem do obrotu tejże blachodachówki.

Sąd pierwszej instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na ustaleniu, że pozwany dopuścił się czynu nieuczciwej konkurencji, albowiem wobec zgłoszenia przez stronę powodową w Urzędzie Patentowym wzoru przemysłowego [...] miała ona pierwszeństwo użycia w obrocie kształtu blachodachówki, chronionego tym wzorem. Produkowanie, reklamowanie i wprowadzenie przez pozwanego do obrotu blachodachówki łudząco podobnej w swej formie do modelu blachodachówki strony powodowej stworzyło realne zagrożenie dla interesów strony powodowej.

W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia skarżący D. K. zaskarżył w całości powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego i wniósł o stwierdzenie jego niezgodności z prawem. Jako podstawę skargi skarżący wskazał naruszenie prawa materialnego, w tym art. 105 ust. 2 w związku z art. 256 ust. 1 ustawy z 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej, art. 3 ust. 1 oraz art. 13 ust. 1 ustawy z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji w związku z art. 2 § 3 k.p.c., art. 16 i 97 § 1 pkt 4 k.p.a. Według skarżącego, zaskarżony wyrok jest niezgodny m.in. z wyszczególnionymi wyżej przepisami prawa.

Skarżący w skardze oświadczył, że nie miał podstawy do zakwestionowania wyroku Sądu Apelacyjnego z 5 czerwca 2008 r. w drodze skargi kasacyjnej, gdyż decyzja Urzędu Patentowego o unieważnieniu – z mocą wsteczną – prawa z rejestracji przedmiotowego wzoru przemysłowego została wydana dopiero 18 marca 2009 r. W tej dacie termin do złożenia skargi kasacyjnej już upłynął, natomiast wcześniejsze wniesienie tej skargi doprowadziłoby do jej oddalenia. W sprawie występują przesłanki przewidziane w art. 424¹ § 2 k.p.c., gdyż niezgodność z prawem wynika z naruszenia podstawowej zasady porządku prawnego, jakim jest zasada związania trwałą i ostateczną decyzją organu administracji publicznej. Wzruszenie wyroku w inny sposób, zwłaszcza w drodze wznowienia postępowania nie wchodzi w rachubę, bowiem nie ma ku temu stosownej podstawy procesowej.

W wyniku wydania zaskarżonego wyroku została wyrządzona skarżącemu szkoda polegająca na pokryciu kosztów publikacji w prasie odpowiednich ogłoszeń. Koszty te zamknęły się łączną kwotą 245 171,20 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z aktualną wersją redakcyjną art. 424¹ § 1 k.p.c., skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. W przepisie tym wyrażono zasadę, że przesłanką dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest wykorzystanie przez stronę przysługujących jej środków prawnych. Odstępstwo od wskazanej zasady przewidziano w art. 424¹ § 2 k.p.c., zgodnie z którym, jeżeli strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych, dopuszczalność skargi uzależniona jest od spełnienia przesłanki w postaci istnienia wyjątkowego wypadku związanego z tym, że występowanie niezgodności z prawem ma kwalifikowany charakter, wynikający z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela. Zaskarżenie wyroku sądu pierwszej instancji omawianą skargą nie przysługuje też

w wypadku, gdy jest możliwa zmiana lub uchylenie wyroku w drodze innych przysługujących stronie środków prawnych.

W rozpoznawanej sprawie wyjątkowy wypadek, o którym mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c., nie występuje.

Poddając analizie okoliczności nieskorzystania przez skarżącego z przysługującego mu środka zaskarżenia w postaci skargi kasacyjnej, należy podkreślić, że w orzecznictwie Sąd Najwyższego zostało wyjaśnione, iż wyjątkowe wypadki, o których mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c., odnoszą się także do przyczyn nieskorzystania przez stronę z przysługujących jej środków zaskarżenia. Przyczyny te muszą mieć charakter wyjątkowy w znaczeniu obiektywnym, co oznacza, że chodzi o wyjątkowe okoliczności obiektywnie uniemożliwiające stronie wniesienie środka zaskarżenia, a nie o okoliczności subiektywne, wynikające z woli lub zaniedbań strony. Wnosząc skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, strona musi zatem wykazać, że nieskorzystanie przez nią z przysługującego środka prawnego nastąpiło z wyjątkowych powodów mających charakter siły wyższej, takich jak ciężka choroba, katastrofa, klęska żywiołowa czy wyjątkowe okoliczności leżące po stronie osób trzecich, które obiektywnie rzecz biorąc uniemożliwiły wniesienie środka zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, z dnia 29 listopada 2006 r., II CNP 85/06, niepubl., i z dnia 7 lutego 2008 r., IV CNP 217/07, OSNC-ZD 2008, nr 4, poz. 114).

Wskazana w skardze przyczyna niewniesienia skargi kasacyjnej nie mieści się w przedstawionym wyżej rozumieniu wyjątkowych wypadków usprawiedliwiających nieskorzystanie przez stronę z przysługujących jej środków zaskarżenia. Powoływanie się przez skarżącego na okoliczność, że unieważnienie decyzji Urzędu Patentowego nastąpiło już po upływie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej nie może odnieść oczekiwanego rezultatu przede wszystkim dlatego, że skarżący pomija fakt, że w apelacji zarzucił Sądowi pierwszej instancji naruszenie art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c. przez odmowę zawieszenia postępowania do czasu rozstrzygnięcia, czy wzór strony powodowej jest ważny. Zarzutu tego Sąd Apelacyjny nie podzielił, stąd też chociażby z tego względu skarżący mógłby podjąć

próbę podważenia w ewentualnej skardze kasacyjnej trafności i legalności tego rodzaju stanowiska. Ponownie zresztą podkreślić należy, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku jako nadzwyczajny środek zaskarżenia przysługuje tylko wtedy, gdy zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. W związku z tym skarga jest dopuszczalna, gdy strona wykaże, że skorzystała ze wszystkich środków procesowych lub że środki te nie przysługiwały i nie przysługują jej w tej sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006 nr 7-8, poz. 140). W analizowanym wypadku tymczasem zmiana lub uchylenie zaskarżonego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych były możliwe. Skoro zatem skarżący możliwości tej nie wykorzystał i zaniechał zaskarżenia wyroku Sądu Apelacyjnego niewątpliwie przysługującą mu skargą kasacyjną, w której mógł zakwestionować legalność prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego, a tym samym – ewentualnie – doprowadzić do jego zmiany lub uchylenia, to skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest niedopuszczalna.

W tej sytuacji tylko dodatkowo wypada zaznaczyć, że w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że niezgodność orzeczenia z prawem stanowi autonomiczną kategorię bezprawności i nie może być utożsamiana z pojęciem szeroko rozumianej bezprawności, występującym w dziedzinie odpowiedzialności cywilnej. Podkreśla się, że przy interpretacji wskazanego pojęcia uwzględnić należy istotę władzy sądowniczej, wyrażającą się w orzekaniu w warunkach niezawisłości, w sposób bezstronny, zależny nie tylko od obowiązujących ustaw, ale także od „głosu sumienia” oraz zakładającą swobodę sędziego w ocenie prawa i faktów. W zaistniałych realiach procesowych sprawy zasadniczej Sądy obu instancji, co zresztą przyznaje sam skarżący, związane były ostateczną decyzją administracyjną, na mocy której doszło do zarejestrowania spornego wzoru przemysłowego. Jeżeli więc Sąd drugiej instancji, respektując tę decyzję, postąpił niewadliwie, to nie sposób jednocześnie mówić, jeżeli wywód ma być logicznie spójny, o niezgodności z prawem zaskarżonego wyroku. Pod uwagę wziąć także trzeba to, że błędną i niezgodną z prawem okazała się decyzja administracyjna. Nie jest, oczywiście, rzeczą Sądu Najwyższego wypowiadać się co

do ewentualnej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie ostatecznej decyzji, niemniej jednak nie może ująć uwagi okoliczność, że ustawodawca co do zasady taką możliwość przewidział (zob. art. 417¹ § 2 k.c.).

W tym stanie rzeczy, skoro nie występuje przewidziana w art. 424¹ § 2 k.p.c. przesłanka dopuszczalności skargi w postaci zaistnienia wyjątkowego wypadku, to skargę tę należało odrzucić (art. 424⁸ § 2 k.p.c.).

Sąd Najwyższy oddalił wniosek strony przeciwnej o zwrot kosztów postępowania skargowego, albowiem odpowiedź na skargę została złożona po upływie ustawowego terminu (doręczenia skargi dokonano w dniu 5 lipca 2010 r., k. 45, natomiast odpowiedź na nią złożono po upływie dwóch tygodni, bo w dniu 21 lipca 2010 r., k. 132). Tym samym wniosek ten był bezskuteczny (art. 424¹² w zw. z art. 398⁷ § 1 k.p.c.).